

Bava Metzia (Mishnah 80b)

יכולן שאמר — **All craftsmen are considered paid shomrim.** — **But once any [craftsman] says to the one who hired him:** טול את שלך והבא מעות — **“Take your property and bring the money that is due me,”** — שומר חנם — he is considered an **unpaid shomer.**

Bava Metzia (Gemara 80b)

The Gemara asks:

— **Shall we say that our Mishnah does not accord with R' Meir?** — **How does a renter pay?** I.e. is a renter considered a paid *shomer* or an unpaid *shomer*? — **For it was taught in a Baraisa:** — **R' Meir says:** — **A renter is treated like an unpaid shomer.** — **R' Yehudah says:** — **A renter is treated like a paid shomer.**

Assuming that a craftsman and a renter carry the same degree of liability, it would seem that R' Meir (who rules that a renter is an unpaid *shomer*) differs from our Mishnah (which rules that a craftsman is a paid *shomer*).

The Gemara reconciles our Mishnah with R' Meir's view:

— **You can say that our Mishnah accords even with R' Meir.** — **In exchange for that benefit,** — **that [the owner] leaves everyone else (i.e. all other craftsmen) and hires him,** — **[the craftsman] becomes a paid shomer in respect to [the entrusted item].**

The Gemara objects:

— **If so, then a renter should also be considered a paid shomer!** — **Because in exchange for that benefit,** — **that [the owner] leaves everyone else (i.e. all other renters) and rents to him,** — **[the renter] becomes a paid shomer in respect to [the rented item]!** — ? —

The Gemara finally answers:

— **Rather, you can say that the Mishnah is consistent even with R' Meir for the following reason:** — **In exchange for that benefit,** — **that [the craftsman] withholds [the entrusted item] until he receives his wage** — **so that he need not go to and fro in pursuit of his money,** — **he becomes a paid shomer in respect to [the item].**

The Gemara suggests another way to reconcile R' Meir's ruling with our Mishnah:

— **If you prefer, say** — **that the attribution of the opinions in the dispute between R' Meir and R' Yehudah is as they were reversed by Rabbah bar Avuha, who taught the following version of the Baraisa:** — **How does a renter pay?** I.e. is a renter considered a paid or an unpaid *shomer*? — **R' Meir says:** — **A renter is treated like a paid shomer.** — **R' Yehudah says:** — **A renter is treated like an unpaid shomer.**

חילוק בין קבלן לשכיר

טור (ש, א) - כל האומנין שנותנין להן לתקן בקבלנות הם כשומרי שכר להתחייב בגניבה ואבידה, וזהו שכרן שמשכתרין במה שנותנין להם לתקן וליטול שכר.

ב"ח (שם) - הא דכתב רבינו לתקן בקבלנות נראה ודאי דלענין שהם כשומרי שכר אפילו היו שכירי יום נמי הוו שומרי שכר כיון שנותנין להם לביתם, אלא סתם אומנים הן אותן שעושין בקבלנות.

סמ"ע (שם) - דוקא באומן דקבלנות קאמר דהוי שומר שכר מה שאין כן פועל שכיר יום... כיון דהשכירות שנותנין להן אינו בשביל השמירה אלא עבור המלאכה שמתקנין ועוסקין בו, אלא בהנאה שנתנו לו לתקן ולא לאחר באותו הנאה מחשב לשומר שכר, והנאה כזו אינה שייכא כי אם בקבלן שמניח אותה המלאכה בידו עד גמרו ונתנו לו שכרו, משא"כ שכיר יום שהיום נותן לזה ומחר לאחר.

ש"ך (שם) - לפי מסקנת הש"ס משמע דאין חילוק, ומה שכתב הטור בקבלנות הוא לאו דוקא.

אם כבר קבל האומן שכרו

מחנה אפרים (הלכות שומרים מא) - היה נראה דלפי מאי דקיימא לן דשוכר כשומר שכר דמי תו אין צריכין לחייבו לאומן משום דתפיס ליה אאגריה אלא אפילו בלאו האי טעמא וכגון שהקדים לו שכרו דתו לא שייך לומר משום דתפיס ליה אאגריה אפילו הכי חייב כשומר שכר כיון שמשכתר במה שהוא עומד אצלו. אבל ראיתי לראב"ן ז"ל בספרו שהשיב בתשובה שכל שהקדים לו שכרו אינו כשומר שכר וכן כתב המרדכי, משמע דסבירא ליה דטעמו של אומן אינו אלא משום דתפיס ליה אאגריה.

פתחי תשובה (ש, א) - עי' בתשובת גליא מסכת בעובדא דבעל עגלה שקיבל שכירתו מקודם שנסע, כתב בפשיטות דגם באומן שקיבל תשלום פעולתו מקודם הוי שומר שכר משום דעיקר הטעם גבי אומן כמו גבי שוכר בההיא הנאה דשביק לאחרני ואוגיר לדידיה.

גניבה באונס מאומן

קצות החושן (עב, ה) - כתב מוהרש"ך [ח"ב] בסימן קס"ט וז"ל, אפילו להסוברין שומר שכר מטעם דרב יוסף, אפילו הכי לא אמרינן ביה מאי דאמרינן בשאר שומרי שכר להכי יהבינן לך אגר כי היכא דלנטריה לי נטירותא יתירא... אבל נראה דגם משום פרוטה דרב יוסף הוי שומר שכר לכל דינו, דהא בפרק הכונס אמר ליה אביי לרב יוסף...

ערך ש"י (שז) - עיין בבבא מציעא מדמה שוכר לאומן, ואם כן גנבה באונס, ואונס בגופו של שומר כשינה בשעה דניימי אנשי דחייב רק משום דלהכי יהיב לו אגרא דלנטר נטירא יתירה שוכר פטור, וכן כתב חתם סופר סי' טז. אך מדפריך הש"ס סוף פרק האומנין על הא דתנן ארבעה שומרין הא שלשה הן, ומשני דיניהן שלשה לא משמע כן, דלמהרש"ך דיניהן ארבעה.

אחריות לכלי בעל הבית

תשב"ץ (הובא בפתחי תשובה שו, א) - אם נתן כלי לאומן כדי לראות צורתו ולעשות לו כלי אחר כמותו... הוה ליה החפץ ההוא כמו החפץ עצמו שנוטל שכר על עשייתו, ונמצא זה וזה שוין והוי שומר שכר.

דרכי משה (שו, א) - מי שקיבל ספר להעתיק ממנו דינו כשומר שכר עליו.

פתחי חושן (א, סק"ו) - לאו דוקא אומן, דהוא הדין פועל שכיר העושה מלאכתו של בעל הבית לדעת הש"ך דינו כשומר שכר על הכלים שעושה בהם המלאכה... מיהו לדעת הסמ"ע נראה שפועל שכיר לעולם אינו נעשה שומר שכר.

עי' 23-4